

FARMACEUTICKÝ OBZOR 1/2005

OBSAH

EDITORIAL

Igor STANKOVIČ: Editorial

47

PÔVODNÉ PRÁCE

Pavol JARČUŠKA, Adriana LIPTÁKOVÁ, Ivana MANTIČOVÁ, Martina REPČÁKOVÁ, Lenka BALOGOVÁ, Nataša ŠPILÁKOVÁ, Diana VOLOŠINOVÁ: Skríning infekcií vyvolaných *Chlamydia trachomatis* v ženskej vysokoškolskej populácii

48

Marta ONDRUŠKOVÁ, Monika MATULOVÁ, Vlasta ŠPAŇÁROVÁ: Malária je stále aktuálna

52

KAZUISTIKA

Peter LENČEŠ: Malária – zaujímavé kazuistiky pacientov zo slovenskej vojenskej pol'nej nemocnice vo východnom Timore

54

PREHĽADY

Igor STANKOVIČ, Vladimír ROLNÝ, Miroslav PROCHÁZKA, Slavomír BELAN: Možnosti konzervatívnej liečby spinálneho epidurálneho abscesu

57

Zuzana DOBIAŠOVÁ: Meningokokové invazívne nákazy a ich profylaxia

63

Vlastimil MAYER: Nový variant Creutzfeldtovej-Jakobovej choroby a boviná spongiformná encefalopatia

69

Peter MARESCH: Profylaxia tromboembolie v ortopédii

74

KAZUISTIKY

Miloš MOKRÁŠ, Igor STANKOVIČ: AIDS – choroba s mnohotvárnym klinickým obrazom

78

Karol LAKTIŠ, Judita ŠUDOVÁ: Súčasná infekcia vírusmi hepatitídy A, B a C u intravenózneho narkomana

81

Elena ADAMKOVIČOVÁ, Pavol JARČUŠKA, Milota KOPČOVÁ, Ivan SCHRÉTER: Zaujímavý prípad svrabu

81

importovaného z Egypta

83

HISTÓRIA A SÚÈASNOSŤ

Karol KAPELLER: Vklad lekárov do slovenskej krásnej literatúry

86

CONTENT

EDITORIAL

Igor STANKOVIČ: Editorial

47

ORIGINAL ARTICLE

Pavol JARČUŠKA, Adriana LIPTÁKOVÁ, Ivana MANTIČOVÁ, Martina REPČÁKOVÁ, Lenka BALOGOVÁ, Nataša ŠPILÁKOVÁ, Diana VOLOŠINOVÁ: Screening of *Chlamydia trachomatis induced infections in female university population*

48

Marta ONDRUŠKOVÁ, Monika MATULOVÁ, Vlasta ŠPAŇÁROVÁ: Malaria remains the problem of current concern

52

CASE REPORT

Peter LENČEŠ: Malaria – interesting case reports of patients from Slovak Military Field Hospital in East Timor

54

OVERWIEVS

Igor STANKOVIČ, Vladimír ROLNÝ, Miroslav PROCHÁZKA, Slavomír BELAN: Modes of conservative treatment of spinal epidural abscess

57

Zuzana DOBIAŠOVÁ: Meningococcal invasive infections and their prophylaxis

63

Vlastimil MAYER: New variant of Creutzfeldt-Jakob disease and bovine spongiform encephalopathy

69

Peter MARESCH: Prophylaxis of thromboembolism in orthopedics

74

CASE REPORTS

Miloš MOKRÁŠ, Igor STANKOVIČ: AIDS – disease with diverse clinical picture

78

Karol LAKTIŠ, Judita ŠUDOVÁ: Hepatitis A, B and C induced concurrent infection in intravenous drug addict

81

Elena ADAMKOVIČOVÁ, Pavol JARČUŠKA, Milota KOPČOVÁ, Ivan SCHRÉTER: An interesting case of Egypt imported scabies

83

HISTORY AND THE PRESENT

Karol KAPELLER: The input of Slovak physicians to Slovak belles-lettres

86

Retrospektívna analýza prekripce lečivých prípravků plně hrazených pacientem II

J. KOLÁØ, P. TELECKÁ

Ústav aplikované farmacie, Farmaceutická fakulta Veterinárni a farmaceutické univerzity, Brno

Pøíspivek se zabývá analýzou 1653 lékaøských pøedpisù (LP) realizovaných ve veøejné lékárnì bìhem

12-misíèního období roku 1998. Na tìchto LP byla pøedepsána léèiva vydávaná na LP a plnì hrazená pacientem ze skupiny perorálních steroidních kontraceptiv. Jejich sortiment tvoøilo 22 druhù HVLP v 37 prezentacích, HVLP obsahovaly 8 úèinných látek. Na jednom LP byl vždy pøedepsán jeden druh léèivého pøípravku, prùmìrnì v poètu 1,10 balení. Prùmìrná cena pøípravku byla 284,80.– Kč. Nejèastìji pøedepisovaných pøípravkem byl Cilest 3x21 tbl., nejèastìji používanou úèinnou látkou byl ethinylestradiol.

Klíèová slova: léèiva vydávaná na lékaøský pøedpis – léèiva nehrazená z veøejného zdravotního pojištìní – perorální kontraceptiva – retrospektívna analýza prekripce – Èeská republika

SUMMARY J. Kolář, L. P. Telecká RETROSPECTIVE ANALYSIS OF MEDICAL PREPARATIONS FULLY COVERED BY PATIENT II

The paper deals with the analysis of 1653 medical prescriptions (LP) realized in public pharmacy during 12 months in the year 1998. These LP contained steroidal contraceptives dispensed in pharmacy that were fully covered by the patient. The scale of their assortment contained 22 types of mass-produced drugs in 37 presentations and they contained 8 active substances. Only one medical preparation in average 1,10 package was prescribed on LP. The average price of the preparation was 284,80 CZK. The most prescribed preparation was Cilest 3 x 21 tbl. and the most used active substance was ethinyl estradiol.

Key words: medicaments dispensed on medical prescription – medicaments non-covered by public health insurance – retrospective analysis – Czech Republic

Vzťah medzi chemickou štruktúrou a afinitou k 5-HT receptorom v skupine substituovaných arylpiperazínov II

I. MALÍK¹, E. SEDLÁROVÁ¹, J. CSÖLLEI²

¹Katedra farmaceutickej chémie, Farmaceutická fakulta UK, Bratislava

²Ústav chemických léèív, Farmaceutická fakulta VFU, Brno

Potenciálna multireceptorová aktivita $\square$ -arylpiperazínov implikuje ich rozsiahle použitie a zároveò predstavuje vhodný zdroj na syntézu nových agensov s rozdielnymi terapeutickými vlastnosťami. Prevažná väèina študovaných skupín N-arylpiperazínových zlúèení patrí do skupiny 5-HT_{1A} (somatodendrické autoreceptory) a 5-HT_{2A} receptorových ligandov. Zdanivo malá zmena v chemickej štruktúre N-arylpiperazínových derivátov výrazným spôsobom ovplyvní afinitu a selektivitu pre už spomenuté receptorové typy a subtypy, preto je projekcia zlúèení so želateèným receptorovým profilom mimoriadne nároèená. Vzhľadom na dôležitú úlohu serotoninových receptorov pri širokom spektri rôznych ochorení je nevyhnutné poznaè vplyv ligandov s urèitou chemickou štruktúrou na biologickú aktivitu.

K¾úèové slová: $\square$ -arylpiperazíny – chemická štruktúra – receptorová afinita – biologická aktivita

SUMMARY

I. Malík, E. Sedlárová, J. Csöllei
CHEMICAL STRUCTURE – AFFINITY RELATIONSHIP TO 5-HT RECEPTORS

IN THE GROUP OF SUBSTITUTED ARYLPiperazines II

A potential multireceptor activity of N-arylpiperazines implicates their wide utilization and at the same time it constitutes suitable source for the synthesis of new agents with different therapeutic properties. The generalities of the studied groups of N-arylpiperazine compounds belong to the group 5-HT_{1A} (somatodendric autoreceptors) and 5-HT_{2A} receptor ligands. Apparently small change in chemical structure of N-arylpiperazine compounds markedly influences the activity and selectivity of mentioned receptor types and subtypes, therefore the projection of the compounds with desired receptor profile is remarkably hard. With regard to important role of serotonin receptors in the wide spectrum of various diseases it is necessary to know the ligand influence with certain chemical structure on a biological activity.

Key words: N-arylpiperazines – chemical structure – receptor activity – biological affinity

Skúšky totožnosti liečiv v Slovenskom liekopise, (1. vydanie)

3. časť

Ž. Bezáková, M. Stankovičová

Katedra farmaceutickej chémie, Farmaceutická fakulta UK, Bratislava

Práca nadväzuje na predchádzajúce časti našich prác (1. časť, 2. časť). V práci prezentujeme princípy a podmienky skúšok totožnosti aniónov: Jodidy, Kremièitany, Mlieènany, Octany, Salicylany, Sírany, Uhlièitany a hydrogenuhlièitany, Vínany a skupiny podľa 1. vydania Slovenského liekopisu: Acetylové skupiny, Alkaloidy, Primárne aromatické amíny, Barbituráty nesubstituované na dusíku.

Kľúèové slová: Slovenský liekopis, 1. vydanie – skúšky totožnosti – skúšky totožnosti iónov a skupín – chemické reakcie

SUMMARY

Ž. Bezáková, M. Stankovičová
IDENTITY TESTS OF DRUGS IN SLOVAK PHARMACOPOEIA
3rd PART

The paper is a continuation of the previous parts (1st part, 2nd). In this paper we present the principles and the conditions of identity tests of anions: Iodides, Silicates, Lactates, Acetates, Salicylates, Sulphates, Carbonates and Hydrogen carbonates, Tartrates. We also deal with the groups stated in Slovak Pharmacopoeia 1st Ed.: Acetyl groups, Alkaloids, Primary aromatic amines and Barbiturates non-substituted on nitrogen.

Key words: Slovak Pharmacopoeia – identity tests - identity tests of ions and groups – chemical reactions